

**NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
DOKTORI TANÁCS**

Balla József rendőr alezredes

**A biometrikus adatokat tartalmazó úti és személyazonosító
okmányok biztonságnövelő hatása a határ- és közbiztonság
alakulására**

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése

Budapest, 2013.

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
Hadtudományi Doktori Iskola

Balla József rendőr alezredes

**A biometrikus adatokat tartalmazó úti és személyazonosító
okmányok biztonságnövelő hatása a határ- és közbiztonság
alakulására**

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése

Témavezető:

Dr. Prof. Fórizs Sándor PhD
ny. rendőr dandártábornok
egyetemi tanár, CSc

Budapest, 2013.

TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

Az Európai Uniónak (a továbbiakban: EU) egyik kiemelt feladata, hogy a huszonhét tagállam közel 500 milliós lakosságának biztosítsa a szabadságon, biztonságon és jogon alapuló térség megteremtését, amely a három elem egyensúlyán alapszik. Az EU egyik legnagyobb kihívása, amellyel kénytelen szembenézni, az illegális migráció. A híradások által a közvélemény napról napra, folyamatosan szem- és fültanúja annak, hogy hány fő illegális migránst fogtak el Magyarországon, Görögországban vagy éppen Olaszország partjainál. Az illegális migráció a mindennapi élet részévé vált. A jelenlegi ismeretek, információk és gyakorlati tapasztalatok alapján ez a helyzet a közeljövőben sem fog változni.

Magyarország a schengeni külső határain végzett határőrizettel és határforgalom-ellenőrzéssel, valamint a belső határokon megszüntetett határellenőrzés miatt keletkező biztonsági deficit kiegyenlítő (kompenzációs) intézkedéseivel már nem csak saját biztonságát hivatott garantálni, hanem a teljes schengeni térségét is.

Az ellenőrzési rendszer akkor nevezhető biztonságosnak, ha garantálja a biztonságra ható veszélyforrások időben történő felismerését, megakadályozza a nemzet- és közbiztonságra veszélyes személyek továbbutazását, valamint megelőzi és felderíti a jogsértő cselekményeket.

A biztonság fenntartásához és a szabad mozgás nyújtotta lehetőségek biztosításához elengedhetetlen, hogy mind az EU, mind a harmadik országok állampolgárainak személyazonossága kétséget kizáróan megállapítható legyen. A schengeni területen belüli szabad mozgás és tartózkodás térsége egy új típusú kihívásokkal érintett térséget is eredményezett, hiszen az illegálisan érkezők és tartózkodók mellett szükséges azon személyek kiszűrése is, akik legálisan érkeztek, de tartózkodásuk már illegálissá vált. A biztonság megkívánja, hogy mindenki azonosítható legyen, mind a schengeni külső határokon, mind a schengeni térségben.

A kérdés csupán az, hogy milyen módszerek, és milyen ellenőrzési mechanizmusok alkalmazásával lehet elérni a biztonságot úgy, hogy közben az EU állampolgárok szabad mozgásának jogát nem korlátozza, illetve mindenkinek tiszteletben tartsa a személyiségi jogait. Ezt tekintem tudományos problémának.

ÉRTEKEZÉSEM HIPOTÉZISEI

- 1) Megítélésem szerint a biometrikus adatok alkalmazási igényének megjelenése a személyazonosításban szorosan összefügg a szabadság, a biztonság és a jog egyensúlyának megteremtésével, amely egyensúlyt a szabadság, a biztonság és a jog

társágának megteremtését célzó szerződések és programok hivatottak biztosítani, de az eddig meghozott intézkedések még csak részben képesek garantálni a biztonsági szint növekedését.

- 2) A tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és a biometrikus adatokra vonatkozó előírásokról szóló 2252/2004/EK Rendelet hozzájárult az okmányok tartalmi elemeinek egységesítéséhez, és követendő példaként szolgál más jogosultságot igazoló okmányok biometrikus azonosító adatokkal történő ellátásához. A biometrikus adatok okmányokban történő rögzítése önmagában még nem tudja megszüntetni a biztonsági deficitet a hagyományos, anatómiai jegyek alapján történő azonosításhoz viszonyítva.
- 3) A rendőri igazoltatás és a határforgalom ellenőrzése során a személyazonosítás azonos tartalommal bír, és az „azonos” vagy „nem azonos” döntés meghozatalában az anatómiai jegyek alapján történő személyazonosítás nem tekinthető megfelelően biztonságosnak. A negatív szubjektív tényezők kizárása a személyazonosításból biztonságnövelő hatást eredményez.
- 4) Magyarországon a biometrikus adatok ellenőrzése a rendőri intézkedések során a hagyományos, anatómiai jegyek alapján történő azonosítást kiegészíti, és nem helyettesíti. A biztonsági nyereség a hagyományos eljárások és a biometrikus adatok ellenőrzési lehetőségeinek kombinációjából adódik. A biometrikus adatokkal ellátott okmányok helyszíni ellenőrzése során, gyanúok esetén lehetőség, van a biometrikus adatok alapján történő azonosítás végrehajtására.
- 5) A kötelező érvényű okmánykiállítási normákkal még nem teljes mértékben vannak összhangban az okmányellenőrzési mechanizmusok. A biometrikus adatokat tartalmazó úti és jogosultságot igazoló okmányok eltérő adatfelvételezési eljárásai különböző ellenőrzési mechanizmusokat feltételeznek. Az okmányok ellenőrzésére fordított anyagi befektetés jelenleg még nincs arányban és összhangban a biztonság növelésének szintjével.

KUTATÁSI CÉLOK

A forráskutatás során tett megállapításaim alapján azt a célt tűztem ki, hogy egy rendszerező, adekvát és alternatív megoldási javaslatokat is tartalmazó értekezést készítsék, amely tudományos alapot szolgáltathat az általam érintett területek további elemzéséhez és kutatásához is.

A biometrikus adatok alkalmazása a személyazonosító és jogosultságot igazoló okmányoknál stratégiai kérdés a biztonság garantálása szempontjából, így ebből adódóan a kutatási céljaimat ehhez igazítottan határoztam meg, figyelemmel az elmélet és a gyakorlat korrelációs kapcsolatára is.

1. Kiemelt, stratégiai célként határoztam meg a schengeni térség biztonsága és a biometrikus adatok alapján történő azonosítás lehetősége és gyakorlati megvalósulása/megvalósítása közötti viszonyrendszer ok-okozati összefüggéseinek globális környezetben történő vizsgálatát, valamint annak bizonyítását, hogy a biometrikus adatok alkalmazása biztonsági kérdés, amely hatással van a schengeni térség belső biztonságára is.
2. Általános célként, megkülönböztetett figyelmet fordítottam a szabadság, a biztonság és a jog térségének megteremtését célzó szerződések, programok áttekintésére abból az aspektusból, hogy a biometrikus azonosítók hogyan, milyen céllal jelentek meg azokban és milyen gyakorlati érvényesüléssel bírnak.
3. Kulcscélként, kulcskérdésként határoztam meg annak elemzését és értékelését, hogy a szabadság, a biztonság és a jog térségének megteremtését célzó szerződések és programok hatására milyen változások történtek a személyazonosító és jogosultságot igazoló okmányok (mint például: útlevél, vízum, tartózkodási engedély) tartalmi elemeiben, hogyan épülnek be azokba a biometrikus azonosítók.
4. Sajátos célom volt annak bizonyítása, hogy személyazonosítás rendészeti célú, hagyományos módon, anatómia jegyek alapján történő végrehajtását befolyásoló szubjektív tényezők negatív hatásai csökkenthetők a biometrikus jegyek alapján történő személyazonosítási eljárások révén.
5. Speciális célként jelöltem meg azt, hogy a témával kapcsolatos kutatások, projektek és vizsgálatok feldolgozásával és elemzésével rávilágítsak arra, hogy az adattárakban és az okmányokban tárolt biometrikus adatok alkalmazása hogyan valósulhat meg a rendészeti célú igazoltatás és a határforgalom-ellenőrzés során.
6. Személyes célom volt azon elméleti ismereteimnek és gyakorlati tapasztalataimnak az átadása is, amelyeket a választott témámmal összefüggésben szereztem, vagy részt vettem kidolgozó munkákban és projektek végrehajtásában.

KUTATÁSI MÓDSZEREK

Az alkalmazott kutatási módszerekkel kapcsolatban, a téma jellegéből adódóan szükséges és törvényszerű a teljességre törekvő, holisztikus látásmód alkalmazása. Következik ez abból, hogy a biometrikus adatok alapján történő személyazonosítás több tudományágat is érint. Említhetők többek között a természettudományokon belül a biológiai tudományok, vagy éppen a műszaki tudományokhoz tartozó informatikai tudományok is. Fontosnak tartottam az interdiszciplinaritás elvének megfelelő megközelítést és feldolgozást.

Kutatómunkám során arra törekedtem, hogy a választott témát mind elméleti összefüggéseiben, mind a gyakorlati megvalósításra/megvalósulásra kifejtett hatásai alapján széleskörűen vizsgáljam. Ehhez kapcsolódóan a kutatási célok, az alkalmazott módszerek, a következtetések és a tudományos eredmények összhangjának és egységének megteremtésére is nagy hangsúlyt fektettem.

Az elméleti kérdéseket a kötelező érvényű jogi normákból kiindulva közelítettem meg, figyelemmel a gyakorlati megvalósítás lehetőségére, így kiemelt figyelmet fordítottam az EU bel- és igazságügyi együttműködésének rendjét közvetlenül szabályozó, illetve ahhoz közvetve kapcsolódó dokumentumok elemzésére, majd ezen módszerrel összhangban az elmélet és a gyakorlat összehasonlítására.

A forrásanyagok feldolgozása során az analízis és a szintézis módszereinek alkalmazását követően az indukció és a dedukció segítségével igyekeztem az általános törvényszerűségektől eljutni az általánosan elfogadható következtetések megfogalmazásáig. A kutatás objektivitásának biztosítása érdekében éltem az absztrakció nyújtotta lehetőségekkel.

Az egyes személyazonosítási eljárások elemzéseinél alkalmaztam az összehasonlítást és a matematikai módszereket is.

A dokumentumelemzéseket minden esetben csak a kutatási témámhoz kapcsolódóan igyekeztem végrehajtani. Tettem ezt azért, mert nem csak egy összesítő, összefoglaló vagy rendszerező értekezés megírása vezérelt, hanem ok-okozati összefüggéseket is tartalmazó, a témához szorosan kapcsolódó mű elkészítése.

Kiemelt figyelmet fordítottam a gyakorlati tapasztalatok összegyűjtésére, elemzésére, következtetések levonására és a javaslatok megfogalmazására.

Konzultációt folytattam a témában jártas szakemberekkel, illetve gyakorlati tapasztalataimat is hasznosítottam és beépítettem az értekezésbe.

AZ ELVÉZGETT VIZSGÁLAT TÖMÖR LEÍRÁSA FEJEZETENKÉNT

Értekezésem a bevezetésen és befejezésen kívül öt tartalmi fejezetet tartalmaz. Valamennyi fejezet végén összegeztem a kutatómunkám eredményeit és részkövetkeztetéseket fogalmaztam meg.

1. A biometria megjelenése a szabadság, a biztonság és a jog szolgálatában.

A dokumentumok kronológiai elemzésének és ok-okozati összefüggéseinek vizsgálata alapján megállapítható a szabadság, a biztonság és a jog térségének megteremtésében nélkülözhetetlenné váló megbízható személyazonosításban a biometrikus adatok megjelenésének igénye és szükségszerűsége. A biometrikus adatok alapján történő azonosítás közösségi szinten is kinyilvánított akarat, és minden tagállam számára követendő út. A biometrikus adatoknak jelentős szerepe van a személyazonosság megállapításában, amely megfelelően járul hozzá a schengeni övezet biztonságának növeléséhez és az adatvédelmi követelmények maradéktalan érvényesüléséhez. Igazolható, hogy a határbiztonság közvetlen kapcsolatban van a közbiztonsággal és egyben a biztonság meghatározó dimenziója, amely a biztonságot kívülről veszélyeztető források elleni hatékony fellépések révén nevezhető eredményesnek.

2. Biometrikus adatok megjelenése az okmányokban.

A kutatás eredményeként kijelenthető, hogy a biometrikus adatok alapján történő személyazonosítás végrehajthatósága érdekében rögzített biometrikus adatok minden esetben a kor technikai és technológiai fejlettségi szintjével összhangban eredményezik az okmányok biztonsági elemeinek fejlődését. A biometrikus adatok rögzítése és az ezzel megvalósuló okmányelemek fejlődése azt eredményezi, hogy a biometrikus adatok alapján történő személyazonosítás és a hagyományos, okmányba rögzített biztonsági elemek alapján történő személyazonosítás nem különbözik egymás jelenlétét, hanem kiegészítik egymást. Minden ellenőrzési mechanizmusnak megvan a kívánt biztonsági szint eléréséhez igazodó helye.

3. Személyazonosítás a rendészeti munkában.

A forráskutatások alapján megállapítható, hogy a rendészeti célú személyazonosítás tudományosan még nem létező fogalom, ezért a személyazonosítás fogalom meghatározásainak elemzése alapján és a rendészeti célú személyazonosítással szemben támasztott követelmények meghatározásával elhatároltam a kriminalisztikai

célú személyazonosítástól a rendészeti célú személyazonosítást és definiáltam a fogalmát.

Az elvégzett dokumentumelemzések alapján bizonyítható, hogy az anatómiai jegyek alapján végrehajtott személyazonosítást olyan szubjektív tényezők befolyásolják, mind az ellenőrző, mind az ellenőrzött személy részéről, illetve a környezeti hatások által, amelyek negatív hatást gyakorolnak a személyazonosítás eredményes végrehajtására.

A szubjektív tényezők negatív hatásainak megszüntetése biztonságnövelő hatást eredményez, míg az objektív tényezőket kezelni kell, és az ellenőrzési metodikánál figyelemmel kell lenni azokra.

4. Biometrikus adatok alkalmazása a személyazonosításban.

A forráselemzések alapján megállapítható, hogy a biometrikus adatok rendészeti célú alkalmazásának követelményrendszere még nem került definiálásra ezért meghatároztam annak módszer-, és eszköz-specifikus szempontrendszerét. A biometrikus adatok alapján történő azonosítási eljárások közül kiválasztottam azt a kilenc eljárást, amelyek rendészeti célú alkalmazása megfontolandó és a módszer-specifikus szempontrendszerrel összefüggésben vizsgáltam és elemeztem azokat.

Az elvégzett elemzések alapján bizonyítható az, hogy a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (International Civil Aviation Organization, ICAO) ajánlásai és az EU kötelező érvényű jogi szabályozása a biometrikus azonosító jegyek alkalmazására vonatkozóan összhangban van az elérni kívánt biztonsági szinttel. A vizsgálat eredményeként új rendészeti célú biometrikus személyazonosítási eljárásnak tekinthető az ujj- és kézérhálózaton alapuló személyazonosítás, amely valamennyi ellenőrzési helyen és ellenőrzési körülmény között alkalmazhatónak bizonyult.

5. A biometrikus adatok gyakorlati alkalmazása.

A kutatás eredményeként igazolható, hogy a biometrikus adatok személyazonosítás céljából történő tárolásának csak abban az esetben lehet biztonságnövelő hatása, amennyiben az ellenőrzésre jogosult hatóságok képesek ezen adatokat a gyakorlati ellenőrzéseik során is felhasználni, alkalmazni. Az ellenőrzési mechanizmusok elemzése és értékelése alapján elkészített ellenőrzési folyamatábrák segítségével bizonyítható, hogy az adatbázisban tárolt ujjnyomat alapján történő személyazonosítás és az okmányban tárolt ujjnyomat alapján történő személyazonosítás gyakorlati

végrehajtására nincs hatással a biometrikus adatok tárolási helye, és az ellenőrzést végző személynek nem kell eltérő ellenőrzési metodikát alkalmaznia.

Az eszközbeszerzések vizsgálata alátámasztja azon feltételezésemet, hogy a biometrikus adatok alapján végrehajtható személyazonosítások gyakorlati megvalósulása által elérni kívánt biztonságnövelő hatás jelenleg még nincs összhangban és arányban a ráfordított anyagi forrásokkal.

ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK

A szabadság, a biztonság és a jog térségének megteremtésére irányuló törekvések elemzése során megállapítottam, hogy annak gyakorlati érvényesüléséhez és kézzelfogható hatásainak „megéléséhez” csak közösségi összefogás és intézkedési hajlandóság útján van reális esély. A tenni akarás kikényszeríthető, viszont igazi hozzáadott értéket az képvisel, ha a tagállamok önként is felismerik a biztonságukra, illetve az EU biztonságára veszélyt jelentő kockázatokat és intézkedéseket fogantatosítanak azok megszüntetésére.

Az EU biztonságára külső és belső dimenziók egyaránt hatást gyakorolnak. Ezen dimenziókat veszélyezteti az illegális migráció, melynek megszüntetése a világban tapasztalható politikai, társadalmi és gazdasági hatások miatt szinte lehetetlen, ezért a kezelésére kell a hangsúlyt fektetni. Az illegális migráció nem ismer határokat. Összehangolt intézkedéseket igényel, amelyeket a kiinduló országoktól a tranzit országokon keresztül, a schengeni külső határokon és a schengeni térségben is folyamatosan végezni kell

A dokumentumelemzéseim azt bizonyították és azt támasztják alá, hogy a biztonság megteremtésének egyik fontos alkotóeleme a kétséget kizáró személyazonosítás végrehajtása, ahol a tudománnyal és a technológiai fejlettséggel összhangban reális alternatívaként jelenik meg az ember biometrikus adatai alapján történő személyazonosítás. Kijelenthető, hogy a biometrikus adatok alapján történő személyazonosításnak a bűnügyi munkában már hagyománya van, de a rendészeti célú személyazonosításban „egy új korszak” kezdetét jelenti, amely közvetlen hatást gyakorol az okmányok kiállítására, azok ellenőrzési metodikájára és közvetett hatást gyakorol a közbiztonságra és a határbiztonságra.

Az EU tagállamainak biztonságát és a szabad mozgás gyakorlásának jogát egyrészt azzal igyekszik garantálni, hogy állampolgárait biometrikus adatokat tartalmazó útlevéllel és úti okmánnal látja el, másrészt a vízumkötelezett állampolgárok és a tartózkodási engedélyre jogosult személyek esetében is megteremtette a biometrikus adatok alapján végrehajtható személyazonosítás lehetőségét. Az ellenőrzési feltételeket a tagállamoknak ehhez kell igazítaniuk. A biometrikus adatok segítségével kialakul a közvetlen kapcsolat az okmány

tulajdonosa/használója és az okmány között, amely kapcsolat megállapítása sarkalatos része az azonosítási eljárásnak.

A kutatásom során egyértelmű megállapítást nyert és bizonyítható, hogy a biometrikus adatok kötelező érvényű alkalmazása kimozdította „szunnyadó álmából” az egységes formai és tartalmi elemekkel ellátott úti okmányok gyakorlati kivitelezését, és mintegy három évtized után az elgondolást tett követte. Ezen tett oly mértékű volt, hogy az okmányelemek biztonsági jellemzőire is hatást gyakorolva lehetővé teszik azok egyszerű eszközökkel és módszerekkel történő, megbízható elsődleges ellenőrzését is.

A személyazonosítás végrehajtása valamennyi rendőri intézkedésnek kötelező mozzanata, így annak tartalmi elemei azonosak, függetlenül például attól, hogy mely szolgálati ág képviselője hajtja azt végre. Nincs különbség közlekedésrendészeti, közrendvédelmi vagy éppen a határrendészeti célú ellenőrzés során végrehajtott személyazonosítás között. Ezen igazolt megállapításból következtethető és levezethető az, hogy azonos személyazonosító készséggel és felkészültséggel kell rendelkeznie minden ellenőrzést végző személynek. Az állomány képzési rendszere jelentős változáson ment át az elmúlt évtizedben, és napjainkra már a kor oktatási színvonalához igazodó segédletek és programok biztosítják a személyazonosítási készség fejlesztését mind az oktatásban mind a munkahelyen. A személyazonosítási készség mindenkinél más és más szinten fejleszthető, ezért a személyazonosítást negatívan befolyásoló szubjektív körülmények megszüntetésére kell törekedni. Erre megoldást jelenthet a biometrikus adatok alkalmazása.

A biometrikus adatok nem mindegyike alkalmas a rendészeti célú személyazonosításra, mivel nem lehetséges többek között az eltérő ellenőrzési környezetben és az azonnali válasz biztosításával történő alkalmazása. Minden biometrikus adaton alapuló személyazonosításnak megvan a biztonság növelésében betöltött helye és szerepe. Az elérni kívánt biztonságnövelő hatáshoz figyelembe kell venni, hogy milyen reális anyagi és humán erőforrás igény indokolt, és annak megfelelően kell az alkalmazandó biometrikus azonosítót kiválasztani. Az elvégzett elemzések alapján kijelenthető, hogy jelenleg a rendészeti célú alkalmazás során az arckép és az ujjnyomat alapú személyazonosítási eljárás az, ami összhangban van az elérni kívánt céllal. Az ellenőrzést végző személynek azonnali választ ad az azonosságról vagy a különbözőségről, és megfelelő megvilágítás esetén eltérő ellenőrzési körülmények között is alkalmazható. Speciális helyeken, mint például a repülőtereken, a személyazonosítás alapja lehet az írisz letapogatáson alapuló eljárás. Új, rendészeti célú biometrikus személyazonosítási eljárásként jelöltem meg az ujj- és kézérhálózaton alapuló

személyazonosítást, amelyet valamennyi ellenőrzési helyen és ellenőrzési körülmény között alkalmazhatónak tartok.

A személyazonosítás biztonságosabbá tételéhez elengedhetetlen a rendelkezésre álló biometrikus adatok azonosítási lehetőségének megteremtése. A Rendőrség technikai eszközök tekintetében és az alkalmazandó ellenőrzési metodika kialakításával felkészült a személyazonosítás biometrikus adatok alapján történő végrehajtására, első ütemben a biztonságot leginkább veszélyeztető schengeni külső határain.

ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

Doktori értekezésem elkészítése során végeztem, a tudományos kutatás módszerein alapuló dokumentumelemzésekre és azok egymásra gyakorolt hatásainak ok-okozati összefüggéseinek vizsgálatára tekintettel új tudományos eredményként kívánom feltüntetni a következőket:

- 1) Az 1. hipotézis vonatkozásában bizonyítottam, hogy a szabadság, a biztonság és a jog térségének megteremtését célzó szerződések és programok a személyazonosság kétséget kizáró megállapítására a biometrikus adatok alkalmazását tartják elfogadhatónak, amely megfelelően járulhat hozzá a schengeni övezet biztonságának növeléséhez, de a biztonsági növekedés jelenleg még nincs összhangban a kitűzött céllal.
- 2) A 2. hipotézis vonatkozásában bizonyítottam, hogy az útlevelek és úti okmányok kötelező biztonsági jellemzők és biometrikus adatok alapján történő kiállítás az okmány és tulajdonosa/használója közötti közvetlen kapcsolat konstatálása révén hozzájárul a személyazonosítás kétséget kizáró megállapításához. Bizonyítottam továbbá azt, hogy a biometrikus adatok rögzítése önmagában nem eredményez biztonságnövelő hatást.
- 3) A 3. hipotézis vonatkozásában tudományos elemzés útján igazoltam, hogy csak az anatómiai jegyek alapján történő személyazonosítás nem tekinthető biztonságosnak, szükség van olyan eljárás alkalmazására, amely biztosítja a szubjektív tényezők negatív hatásainak megszüntetését és az ellenőrzési metodikában képes kezelni az objektív tényezők negatív hatásait is.
- 4) A 4. hipotézis vonatkozásában bizonyítottam, hogy a hagyományos anatómiai jegyek alapján történő azonosítást a biometrikus adatok ellenőrzése kiegészíti, de teljes mértékben nem nélkülözi. Biztságnövelő hatást a hagyományos eljárás és a biometrikus adatok ellenőrzési lehetőségének kombinációja adja.

A személyazonosság megállapításának igénye független az állampolgárságtól, viszont a biztonsági kockázatok figyelembevételével az ellenőrzés során érvényesülnie kell a szelektivitáson és differenciáltságon alapuló ellenőrzési metodikának.

- 5) Az 5. hipotézis vonatkozásában bizonyítottam, hogy a biometrikus adatok eltérő tárolásából adódóan a személyazonosítás során azonos eljárást kell végrehajtani. Megcáfoltam azt a kiinduló hipotézisemet, hogy eltérő ellenőrzési mechanizmust kell alkalmazni.

Bizonyítottam azt is, hogy a biometrikus adatok ellenőrzésére fordított anyagi befektetés jelenleg még nincs arányban a biztonság növekedésének szintjével.

A TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK GYAKORLATI HASZNOSÍTHATÓSÁGA, AJÁNLÁSOK

Doktori értekezésem elkészítése során több olyan célt fogalmaztam meg, amelyek teljesítésével szeretnék hozzájárulni ahhoz, hogy megállapításaim hasznosíthatóak legyenek mind a képzési, mind a technikai eszközök fejlesztési, mind az ellenőrzési technológiák alkalmazási területén.

- 1) A schengeni térség biztonsága és a biometrikus adatok alapján történő személyazonosítás vizsgálata során az ok-okozati összefüggések, valamint az egymásra gyakorolt hatások elemzése és bemutatása megfelelő alapot biztosíthat az oktatásban, és a már végrehajtásban dolgozó kollégák általános szakmai ismereteinek bővítéséhez, valamint a lakosság ismereteinek bővítésére is abból a megközelítésből, hogy a személyazonosítás kétséget kizáró megállapítása a biztonságot szolgálja.
- 2) A kötelező érvényű okmánykiállítások és az ellenőrzési lehetőségek közötti jelentős időbeni eltérés bemutatása révén az értekezés alapul szolgálhat ahhoz is, hogy milyen időintervallumokat célszerű biztosítani egy kötelező érvényű norma megfogalmazása és bevezetése között, ha annak végrehajtása technikai és informatikai fejlesztéseket is feltételez.
- 3) A biometrikus adatok alapján történő személyazonosítás gyakorlati végrehajtásra gyakorolt hatásainak elemzése során levont következtetések alapul szolgálhatnak egy olyan cselekvési, felkészülési terv elkészítéséhez, amely figyelembe veszi az ellenőrzést végző személy felkészüléséhez/felkészítéséhez, az ellenőrzött személy magatartásához/tevékenységéhez, a szükséges technikai eszközök és informatikai fejlesztések szempontjából végrehajtandó feladatokat és időszükségleteket.

- 4) Az ellenőrzési folyamatábrák hozzájárulhatnak a szükséges technikai és informatikai fejlesztések pontos meghatározásához és a jelenlegi helyzethez viszonyítottan a szükséges beavatkozási szintek és azok mértékének egyértelmű megismeréséhez.
- 5) A megállapítások révén teljesen új alapokra helyezhető a mélységi okmányellenőrzés rendszere, amelynek következtében az eredményessége is javulhat, hatékonyabbá válhat.

JAVASLAT A KUTATÁS TOVÁBBI FOLYTATÁSÁRA

Doktori értekezésemmel összhangban az alábbi területek kutatását tartom célszerűnek, indokoltnak és időszerűnek:

- 1) A személyazonosító és jogosultságot igazoló okmányok tartalmi elemeinek fejlesztését, az egységes okmánykiállítást, és a biometrikus adatok alkalmazását célzó intézkedések kronológia összekapcsolódásának részletes vizsgálatát. Az elemzés megfelelő lehetőséget biztosít arra, hogy az adott évtizedekben jellemző technikai és technológiai fejlettséggel párhuzamba állítva olyan prognózis alapjául szolgáljon, amely azt mutatja meg, hogy rövid, közép és hosszú távon milyen okmánykiállítással kell majd számolni, amely biztosítja az ellenőrzésére történő felkészülés lehetőségét is.
- 2) Az okmányok biztonsági elemeiben bekövetkezett változások milyen hatással vannak a felfedett közokirat-hamisítások elkövetési módszereire, hamisítási típusaira. Az új biztonsági elemek milyen hamisítási típus elkövetésére gyakorolnak hatást. Mi az, amit csökkentenek, és mi az, amit erősítenek. Milyen biztonsági szintnél lehet azt mondani, hogy a ráfordított anyagi forrás már nincs összhangban a várható biztonságnövelő hatással.
- 3) A biometrikus adatok alkalmazásának az adatvédelemre és a személyiségi jogok érvényesülésére gyakorolt hatásának vizsgálata. Az arányosság elvére tekintettel mikor és milyen mértékben használhatóak fel a biometrikus adatok a személyazonosítás megállapításában. Jogok gyakorlását lehet-e biometrikus adatokon alapuló személyazonosításhoz kötni „önkéntesség” vállalásával?
- 4) A biometrikus azonosító jegyek rendészeti célú alkalmazásának eszköz-specifikus szempontrendszerének vizsgálata és annak eredményeivel összefüggésben az ellenőrzéshez szükséges technikai és informatikai feltételek valamint eszközök és hálózatok.

- 5) A biometrikus adatokon alapuló személyazonosítás rendészeti célú alkalmazásának ellenőrzéstechnológiára gyakorolt hatásának vizsgálata, ellenőrzési metodikák módosítási szükségletei.

PUBLIKÁCIÓS JEGYZÉK

- 1) A megbízható személyazonosítás, a biztonságos határforgalom-ellenőrzés garanciája. (Határrendészeti Tanulmányok ISSN: 1786-2345 2007., IV. évfolyam 3. szám, - p. 20-25.)
- 2) A személyazonosítás végrehajtását befolyásoló tényezők a Határőrségnél. (Magyar Rendészet HU-ISSN: 1586-2895 /nyomtatott/, HU-ISSN 1787-050X /online/, 2007., VII. évfolyam 1-2. szám, - p. 151-157.)
- 3) A biometrikus azonosítás biztonságnövelő hatása? (Rendőrtiszt Főiskola Rendvédelmi Füzetek ISSN 1585-1249, 2010/1. szám - p. 11-16.)
- 4) Biztonság növelése a határforgalom-ellenőrzésben. (Határrendészeti Tanulmányok HU ISSN 1786-2345 /nyomtatott, HU ISSN 2061-3997 /online/ 2010., VII. évfolyam 1. szám - p. 97-105)
- 5) A biometrikus adatokat tartalmazó úti és személyazonosító okmányok biztonságnövelő hatása a határ és közbiztonság alakulására. (Nemzeti Közszolgálati Egyetem Abstract Füzet 2012., ISBN: 978-963-89546-9-5, - p. 15-20.)
- 6) Automatizált határellenőrzési rendszer. (Belügyminisztérium Oktatási, Kiképzési és Tudományszervezési Főigazgatóság, Rendvédelem Tudományos Folyóirat II. évfolyam 4. szám, 2013., - p. 21-35.)
- 7) A biometria megjelenése a szabadság, a biztonság és a jog szolgálatában. (Belügyminisztérium Oktatási, Kiképzési és Tudományszervezési Főigazgatóság, Rendvédelem Tudományos Folyóirat II. évfolyam 4. szám, 2013., - p. 4-20.)
- 8) Az integrált határigazgatási rendszer működtetése Magyarországon. (Rendészeti Alap- és Szakvizsga Bizottság, Határrendészeti Igazgatás Tansegédlet 2013., II. Fejezet 2. alfejezet, - p. 70-93.)
- 9) Biometric data in documents. (www.biztonságpolitika.hu, 2013. július, - p. 1-13., ISSN 2062-4379)
- 10) A személyazonosítás elmélete és gyakorlata a határforgalom ellenőrzésben. (tudományos diákköri dolgozat, a XXVIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia 10. Hadtudományi szekciójának Határrendészet és határvédelem III. tagozatában I. helyezés, 2007., /- p. 59/)

- 11) Társszerző: Varga Norbert, Okmányismeret-okmányhamisítás. (Egyetemi Jegyzet, 2006., Kiadja: Rendőrtiszti Főiskola, /- p. 130, 50-50%/)
- 12) Társszerző: Nagy Attila, A biometrikus személyazonosítás biztonságnövelő hatása a határforgalom-ellenőrzésben.
(A Belügyminisztérium közigazgatási államtitkára, a Belügyi Tudományos Tanács elnöke, 2006-ban tudományos témakutatói pályázati felhívása a belügyi ágazatban tevékenykedők számára, Tudományos Témakutató I. helyezés, 2006. /- p. 65, 50-50%/)
- 13) Társszerző: Otto Gruber - Dieter Vogel - Gerhard Hofmann - Rolf Huber, „Ajánlás” a biometrikus útlevelek és úti okmányok ellenőrzésére (magyar, angol, orosz és német nyelven). (Nemzetközi Határrendészeti Konferencia Titkársága, 2007. /- p. 5/)
- 14) Elektronikus tananyag (jegyzet) orosz nyelven. (Документы с биометрическими элементами, Смена должностных лиц и интеллектуальная подделка, Опыты Европейского Союза в области защиты документов, Группирование документов, структура документов и их конструктивные элементы) ICMPD /International Centre for Migration Policy Development/ szervezésében az AENEAS UKRAINE *„Az okmányhamisítások elleni küzdelem és az okmánybiztonság növelése”* európai uniós projekt keretében elektronikus tananyag az ukrán határőrök részére 2008. Elérhető a Khmelnyickij Katonai Akadémián és az Ukrán Határőrség belső elektronikus hálóján)
- 15) On the IT systems supporting the security of the border checks.
(Nemzetközi Határrendészeti Konferencia Titkársága, 2009., A XVII. Nemzetközi Határrendészeti Konferencia Plenáris ülésén résztvevő valamennyi ország és szervezet számára elektronikusan továbbítva. /- p. 4/)
- 16) Applying Biometric Data For Personal Identification. (www.biztonságpolitika.hu, 2013. augusztus, - p. 1-11., ISSN 2062-4379)
- 17) Biometrikus adatok a személyazonosításban. (Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, Pécs, 2013., - p 1-7., ISSN 1589-1674)

SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉLETRAJZIskolai végzettségek:

1993-1997. Kossuth Lajos Katonai Főiskola

végzettség: **Határőr tiszt, mérnök-tanár**

2002.-2003 ORFK Bűnügyi-technikai Oktatási Központ

végzettség: **okmányszakértő**

2004-2006. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

végzettség: **Határrendészeti és védelmi vezető**

2007.- Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola
Rendvédelem Tudomány szak Doktori Képzés (Phd)

Abszolutórium megszerzésének ideje: 2010. szeptember 05.

Nyelvismeret: orosz, felsőfok „C” és angol alapfok „C”

Beosztások:

1997-2000.	Nyírbátori Határőr Igazgatóság Beregsurányi Határforgalmi Kirendeltség, kirendeltségvezető-helyettes;
2000-2001.	Budapesti Határőr Igazgatóság Határforgalmi Osztály, főelőadó, majd kiemelt főelőadó;
2001-2003.	Budapesti Határőr Igazgatóság Ferihegy-2 Határforgalmi Kirendeltség, kirendeltségvezető;
2003-2005.	Rendőrtiszti Főiskola Határrendészeti Tanszék, határforgalmi-, határvédelmi oktató;
2005-2007.	<i>Határőrség Országos Parancsnokság Rendészeti Főigazgatóság Határrendészeti Főosztály Dokumentációs Osztály, osztályvezető;</i>
2008-2010.	Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság Határrendészeti Főosztály Dokumentációs Osztály, osztályvezető;
2010-	Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság Határrendészeti Főosztály Határrendészeti és Kompenzációs Osztály, osztályvezető.

Dicséretetek és jutalmak:

Eredményes, kiemelkedő munkám elismeréseként 19 alkalommal részesültem különböző szintű elismerésben.

Fegyelmi és büntető eljárás:

Fegyelmi és büntető eljárás, velem szemben nem indult.

Tudományos és Publikációs tevékenység:

Magyarul 10 tudományos publikáció, angolul négy és oroszul egy elektronikus jegyzettrész (tananyag), valamint egy egyetemi jegyzet (50%-a), egy tansegédlet fejezet és egy e-learninges oktatóanyag.

A Belügyminisztérium közigazgatási államtitkára, a Belügyi Tudományos Tanács elnöke, 2006-ban tudományos témakutatási pályázati felhívása a belügyi ágazatban tevékenykedők számára, Tudományos Témakutatás: A biometrikus adatok megjelenése a rendészeti (határrendészeti) munkában, I. helyezés, 2006-ban (50%-a).

A XXVIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia 10. Hadtudományi szekciójának Határrendészet és határvédelem III. tagozatában I. helyezés 2007-ben.

A Nemzetközi Határrendészeti Konferencia Határforgalom-ellenőrzési Munkacsoportjának a szakmai vezetője 2005-2012 között, amely munkacsoportnak feladata az új ellenőrzési technológiák rendszerbe illesztésének kutatása és javaslattevés az integrálásra.

„A közép-európai régió kísérleti projektje: a Vízuminformációs Rendszer külső határokon és a harmadik országokban lévő konzulátusokon történő alkalmazása – CEUVIS projekt”-ben, ahol Magyarország Rendőrsége volt a vezető - partnerei a Lengyel Köztársaság Határőrsége és a Szlovén Köztársaság Rendőrsége -, mint projektmenedzser tag vettem részt 2011-2012-ben. A projekt gyakorlati végrehajtásának felügyeletéért és a projekt gyakorlati végrehajtásával kapcsolatos döntések meghozataláért voltam felelős.

Számos előadás megtartása és szakmai anyag készítése hazai és külföldi szakmai delegációk részére a határrendészeti, az okmányismereti, az okmányvizsgálati, a határforgalom-ellenőrzés technikai követelményei és ellenőrzés metodikai témában.

Jelentősebb nemzetközi projektekben való részvétel:

- Törökország, Ankara 2007. szeptember 16.-22.,
Twinning az európai unió jogharmonizáció folyamata a határellenőrzési tevékenységet érintően és a közokirat-hamisítások elleni fellépés és dokumentációs tevékenység témájában.
- Ukrajna, Khmelnyickij Határőr Akadémián 2008.05.12.-2008.05.24.
ICMPD AENEAS UKRAINE “Az okmányhamisítások elleni küzdelem és az okmánybiztonság növelése” témájú Európai Unió projekt keretében szakértő mentorok felkészítése.

- Ukrajna, Szolyva 2009.01.26.-2009.02.06.

ICMPD AENEAS UKRAINE “Az okmányhamisítások elleni küzdelem és az okmánybiztonság növelése” témájú Európai Unió projekt keretében szakértő mentorok oktatói tevékenységének felügyelete.

Budapest, 2013. augusztus ” ”.

Balla József rendőr alezredes